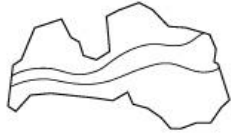

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

***ESF projekts "Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas
un uzraudzības pilnveidošana " (Nr.7.3.1.0/16/I/001)***

Darba vides riska faktori ceļu būvniecības uzņēmumos

Viesturs Šmeiss
Darba drošības un vides veselības institūts,
Rīgas Stradiņa universitāte

Nelaiemes gadījumu darbā statistika

■ Valsts darba inspekcijas dati:

No 2017.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim nelaimes gadījumos darbā **bojā gājuši 20** nodarbinātie un vēl **10** darbinieki **atrasti miruši** (iespējamās dabiskās nāves darba vietās). 2016.gadā bojā bija gājuši **38 nodarbinātie**. Vēl **181** cilvēku 2017.gadā **guvuši smagus miesas bojājumus** (2016.gadā - 184).

Kādi ir biežākie nelaimes gadījumu iemesli?

- Kritieni no augstuma;
- Apbēršana;
- Netiek ievērotas darba aizsardzības un iekārtu lietošanas instrukcijas;
- Tehnoloģijas;
- Tiek lietotas novecojušas un darba kārtībā neesošas iekārtas;
- Tiek darbinātas iekārtas, kurām noņemtas aizsardzības sistēmas (iekārtu rotējošās daļas);
- Iekārta apkalpošana neizslēdzot iekārtu;
- Aizķeršanās aiz priekšmetiem kuri pamesti darba vietā.
- Tiek lietoti nepiemēroti individuālās aizsardzības līdzekļi vai netiek lietoti vispār;
- Nepietiekama uzmanība, veicot darba pienākumus.

Kādi ir biežākie nelaimes gadījumu iemesli?

- Kāpņu, sastatņu nepareiza izmantošana;
- Bīstamo vietu neapzīmēšana;
- Pārejas tiltiņu nepareiza ierīkošana vai to vispār nav;
- Nav darba izpildes projekta;
- Netiek koordinēti darbi;
- Neatbilstoša materiālu novietošana;
- Darbi sliktas redzamības apstākļos (migla, lietus)

Valsts darba
inspekcija

Letāls nelaimes gadījums

Remontstrādnieks
(22) gāja bojā,
strādājot
nenostiprinātā
tranšejā

Ar kuriem nodarbinātajiem biežāk notiek nelaimes gadījumi?

- Lai gan nelaimes gadījumi darbā var notikt ar jebkuru cilvēku, tomēr ir atsevišķi nodarbinātie, kuri cieš vairāk:
 - jaunieši - cilvēki, kas tikko uzsākuši darba gaitas;
 - uzņēmuma jaunie darbinieki;
 - pieredzējušie nodarbinātie, kuri “tā dara jau 30 gadus un nekad nekas nav noticis”;
 - nodarbinātie, kas darba vietā atrodas alkoholisko vai narkotisko vielu reibumā.

Nedrošā uzvedība kā risks

- Nedroša uzvedība, prasību neievērošana un incidentu ignorēšana noved pie nelaimes gadījumiem un bieži ar smagām sekām
- Incidenti jeb gandrīz notikušie nelaimes gadījumi
 - Gandrīz notikušie nelaimes gadījumi – tas ir situācijās, kurās apstākļu sakritības pēc cietušo nebija, bet varēja būt (*“paveicās...”*)
 - Likumdošana neliek izvērtēt, uzskaitīt (tikai labā prakse liek aizdomāties)
 - Reaģēšana uz incidentu ļauj savlaicīgi novērst riska faktorus, veicot agrīnus darba aizsardzības pasākumus

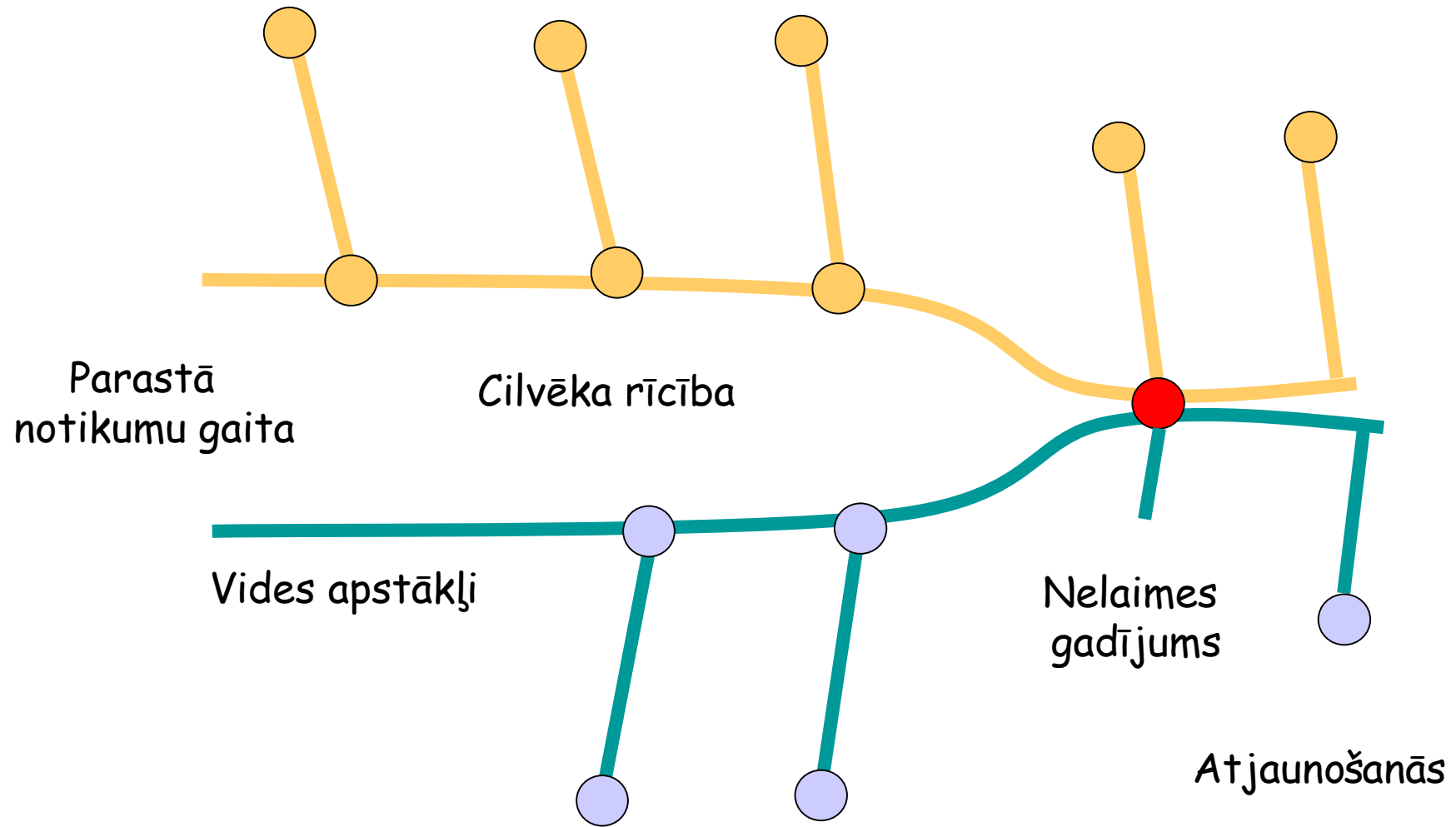
Kāpēc pēc Jūsu domām notiek nelaimes gadījumi?

■ Nelaimes gadījums parasti ir daudzu nelabvēlīgu apstākļu sakritība...

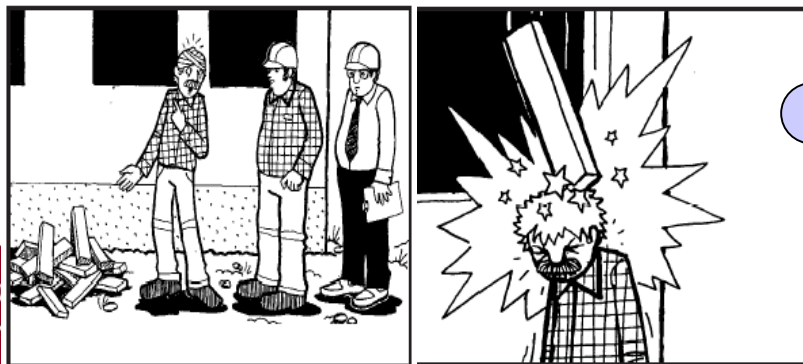
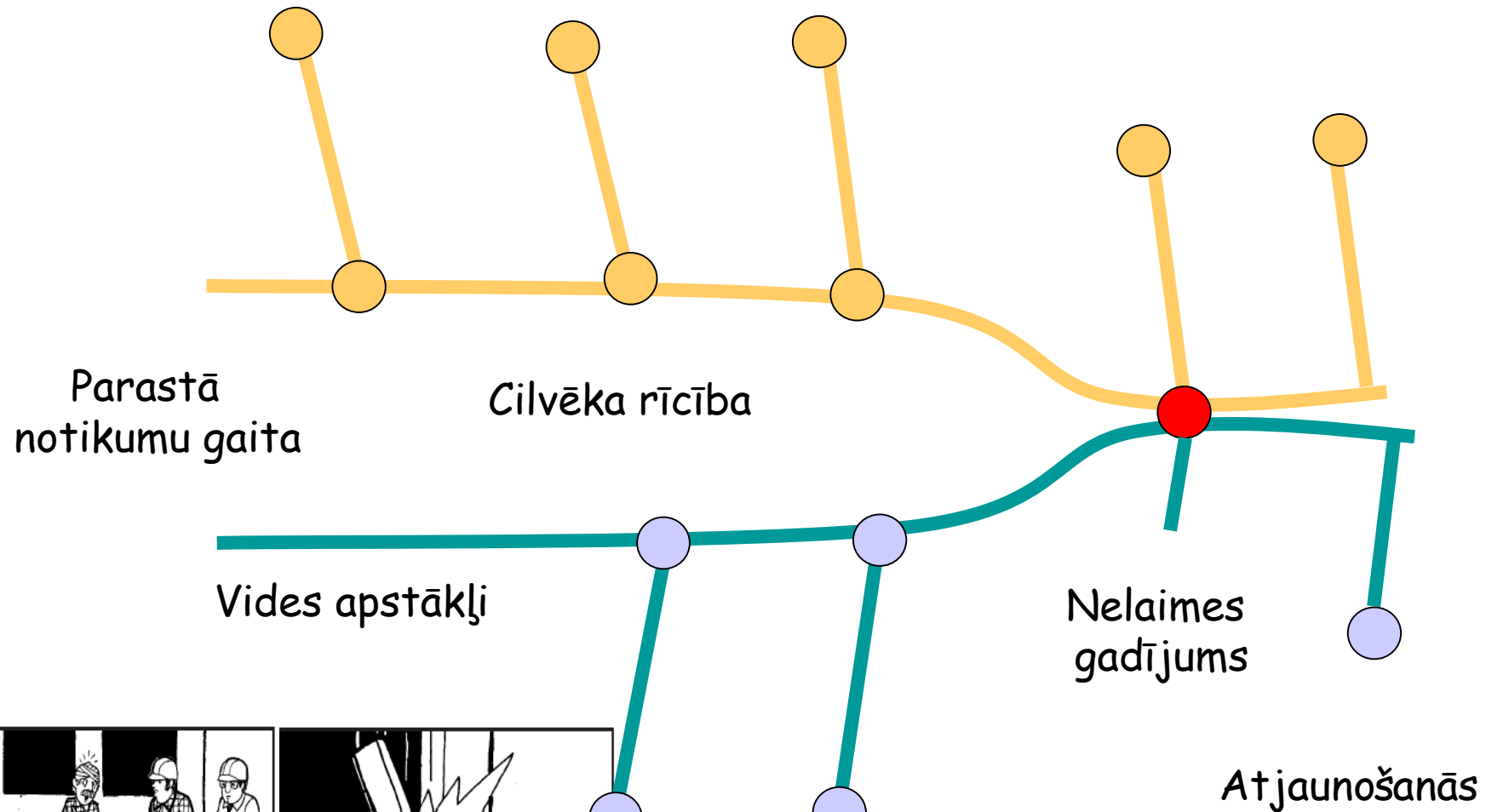
Parasti ir vismaz 2 notikumu ķēdes (Somu izmeklēšanas modelis nelaimes gadījumiem):

- Cilvēka rīcība – ko darīja, vai ievēroja procedūras un lietoja IAL u.c.
- Materiālā (darba vides) raksturlielumi – kā radās apstākļi nelaimes gadījumiem...

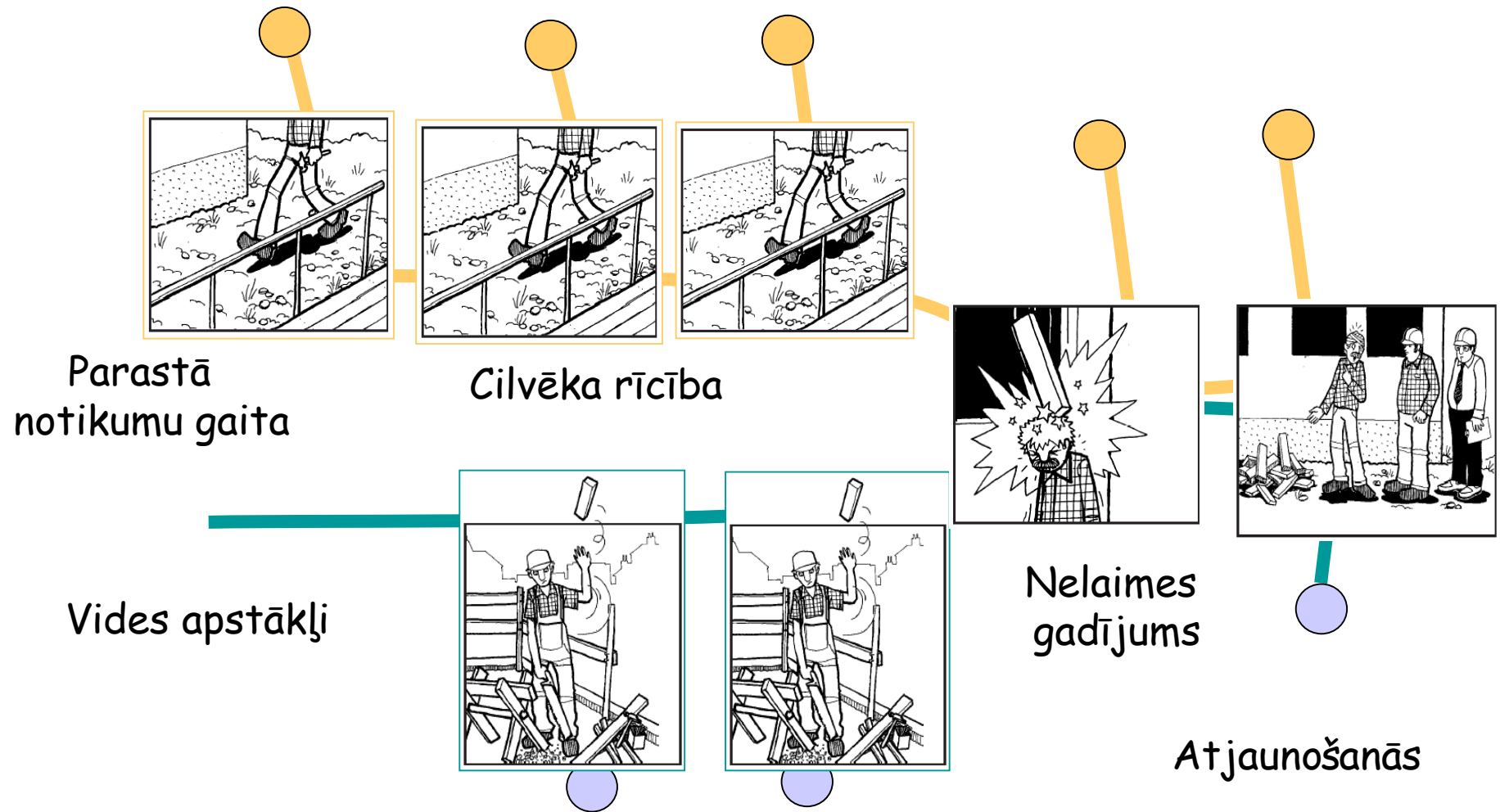
Veicinošie faktori

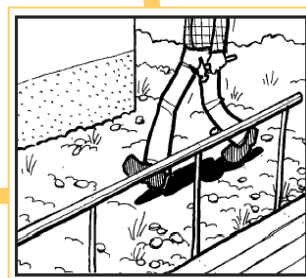
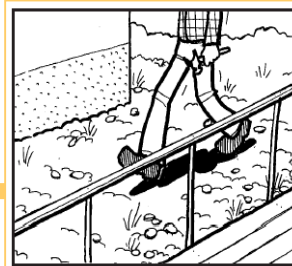
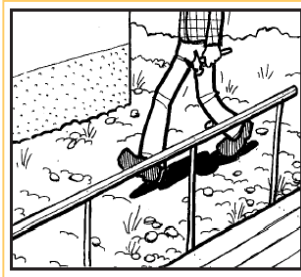
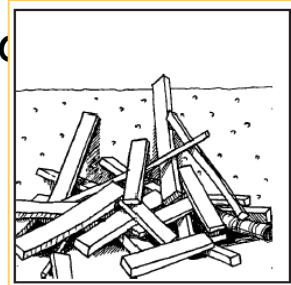
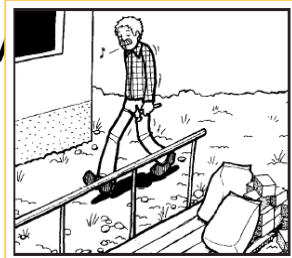
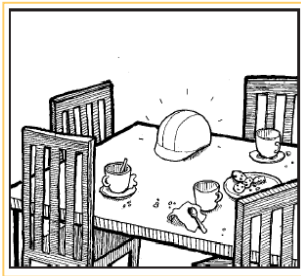

Veicinošie faktori

Veicinošie faktori

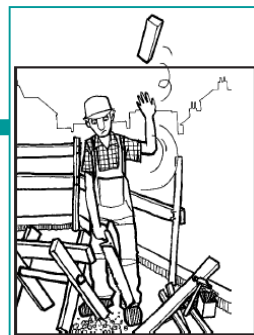
Parastā notikumu gaita

Cilvēka rīcība

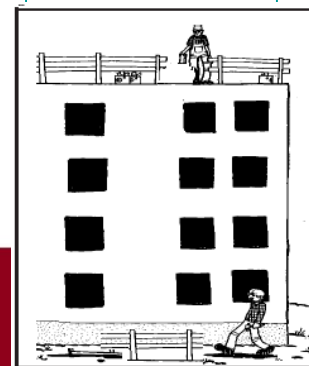

Nelaiemes gadījums

Vides apstākļi

Atjaunošanās

Labā prakse – informēt

Informācija par nelaimes gadījumu darbā/ Information about accident at work

Darbinieks guvis lūzumus/ Employee have broken bones

Īss negadījuma apraksts

- Nelaimes gadījums noticis darbiniekam veicot savus amata pienākumus pārtikas produktu apstrādes operatora amatā PPN 2. Darba dienas beigās darbiniece pārvietojās uz uzlīmju noliktavu nesot rokās kasti un, aizķeroties aiz paletes pie marinējumu fasēšanas iekārtas, nokrita. Kritiena rezultātā tika traumēta roka, kas rezultējās ar saplestu roku un lauztu kaulu rokas plaukstā. Pēc traumas gūšanas cietušajai tika sniegta pirmā palīdzība un izsaukta neatliekamā medicīniskā palīdzība. Cietusī pēc tam tika nogādāta uz medicīnas iestādi medicīniskās palīdzības saņemšanai.
- **Nelaimes gadījuma cēlonis – neuzmanība darbā, nepietiekoši ievērotas darba aizsardzības instrukcijas prasības. Nepietiekošu kārtību darba vietā.**

Palette aiz kura aizķērās / Pallet after which stuck

Short accident description

- Accident happened when employee do his job how food production treatment operator. At the end of working day employee need to go to stickers storehouse. In the moment when employee goes to it she holds in her arms box's and don't see pallet. Employee felt after stuck the pallet. In felt process employee have arm injures and a broken bone in hand. After having injures employee have first aid and after medical aid in hospital.
- **Accident cause - negligence at work. Insufficient compliance with occupational health and safety instruction requirements. Not enough tidiness at work place**

16.05.2017

Svarīgākie iespējamie mehāniskie (nelaiemes gadījumu) riska avoti

- Darba aprīkojums un iekārtas (t.sk. Bīstamās iekārtas - pacēlāji);
- Rokas darba rīki;
- Transporta līdzekļi un pārvietošanās teritorijā (kustības shēma);
- Dažādi riska faktori – paklupšana, paslīdēšana u.c.
- Darbs augstumā;
- ;

Nelaiemes gadījumi - darba aprīkojums

- Darba aprīkojums – ļoti plašs jēdziens (var tikt nedaudz atšķirīgi formulēts):
 - Iekārtu rotējošās (kustīgās) daļas;
 - Neaizsargātas, nenožogotas iekārtas;
 - Zem sprieguma esošas daļas, strāvas noplūdes u.c. (vadi, kabeļi to izvietojums objektā)
 - Nestabilas iekārtas (ceļamkrāni, sastatnes);
 - Kāpnes, pakāpieni u.c.

Nelaiemes gadījumi - rokas darba rīki

■ Var tikt izmantoti dažādu darbu veikšanai.

Svarīgi:

- Darbarīku tehniskais stāvoklis (lai bez bojājumiem);
- Darbarīku lietošanas paņēmieni (jāmāk strādāt);
- Darbarīku atbilstība izpildāmajam darbam;
- Darbarīku glabāšana;

Nelaiemes gadījumi – pārvietošanās pa ceļu būves objektu

■ Ceļu būvobjekti:

- Nodarbināto pārvietošanās ceļu nodalīšana no transporta;
- Transporta un piebraukšanas maršruti (satiksmes ceļi, nožogojumi u.c.);
- Pašu transporta līdzekļu tehniskās problēmas, braukšana bez attiecīgas atļaujas;

Citi nelaimes gadījumu riska faktori

■ Paklupšana:

- Segumu (ceļa virsmu u.c.) līdzenums;
- Margas, kāpnes, apmales;
- Izciļņi, pakāpieni, cauruļvadi u.c.;

Veicina:

- Nepareiza materiālu uzglabāšana, nekārtība darba vietā;
- Nepiemērots apgaismojums;
- Brīdinājuma zīmju un apzīmējumu trūkums (priekš kam, tas tak būvlaukums).

Citi nelaimes gadījumu riska faktori

- Dažāda veida traumas, piemēram sasitumi, skrāpējumi u.c.
 - Rokas instrumenti u.c.;
 - Materiālu izvietojums;
 - Darba virsmas u.tml.
- Veicina:
 - IAL nelietošana
 - Tīrības un kārtības (ne)ievērošana

Uzkrišanas, uzvelšanās risks

- Nepareiza materiālu, darba aprīkojuma glabāšana
- Nepareiza šo materiālu pārvietošana (gan manuāli, gan mehānizēti):
 - Pārāk smaga krava;
 - Nepareizi izvietota krava;
 - Neapmācīts personāls;
 - Nedrošas stropes;
- Bīstami/nepareizi darba paņēmieni

Uzkrišanas/Nokrišanas risks

■ Darbs augstumā

- Nepiemērotas, nedrošas kāpnes vai to trūkums (piemēram, iekārtām);
- Platformu neatbilstība;
- Sastatņu nepareiza lietošana;
- Nedroša piekļuve dažādām darba vietām.

Kas vēl veicina nelaimes gadījumus?

- Fiziski smags darbs (smagu priekšmetu nepareiza celšana, vilkšana u.c.) bīstamās vietās;
- Steiga un stress;
- Nepiemēroti IAL vai to nelietošana (slīdoši cimdi vai apavi, ķiveres u.c.);
- Brīdinājumu trūkums un to vienkārša ignorēšana.

Un vēl nelaimes gadījuma riska veicinātājs

■ Sprādzienbīstamība

- darbs ar ķīmiskām vielām (degviela);
- Sprādzienbīstami priekšmeti objektā.